

P. BUZOGÁNY
ÁRPÁD

EZA BESZÉDI

Könyv mint törlesztőrészlet

Valahányszor a Nyikó mentén utazom, lehetőleg úgy ülök a buszon, hogy a rugonfalvi templomot és mellette Bartha Miklós 2008-ban állított szobrát lássam. Mintha összemetek volna a busz ablakai, a karcsú torony tetejére nem látni rá mindig, ám a szoborra igen.

A rugonfalvi születésű Bartha Miklós publicista, politikus összes munkáinak új kiadását mutatták be múlt pénteken az udvarhelyi Városi Könyvtárban. A hat vastos kötet tartalmazza szépirodalmi és publicisztikai írásait, illetve a magyar országgyűlésben elmondott hatásos beszédeit, más politikai beszédeit és cikkeit is. Ugyanis Bartha korának egyik legnagyobb hatású politikusa (nem a mai értelemben!) volt. Szócs Endre, az intézmény igazgatója bemutatta a vendégeket, és Bartha pályáját is vázolta, bár a nem nagy tömeget képviselő jelenlévőknek az egyenlítően nem volt teljesen ismeretlen. Elhangzott, Bartha diákéveinek egy részét Székelyudvarhelyen töltötte, a Református Gimnázium tanulójaként, majd a család egy időre Erdély egy másik városába adta, bizonyára német szóra, ám végzősként visszatért. A magyar fővárosban jogot végzett, majd Udvarhely vármegye első aljegyzője-

ként dolgozott. 1873-tól – rövid megszakításokkal – haláláig országgyűlési képviselő volt, függetlenségi párti képviselő, illetve a szabadelvű párti kormányok konzervatív ellenzékének vezére. Kolozsváron, majd Pesten élt.

A könyvbemutató nyilván azt célozta, hogy a környékbeliek többet tudjanak meg arról a személyiségről, aki egész életében híven szolgálta a magyar érdekeket a császáriakkal szemben. A kötetekből származó bevétellel a kiadó a rugonfalvi református egyházközséget támogatja (megvásárolható ott).

Dr. Botlik József történész, ny. egyetemi docens Bartha emlékezetéről, közelmúltbéli és jelenlegi megítéléséről tartott előadást. Tabukat nem kerülgetve az is szóba került, kik és mikor, miért kezdték zsidóellenességgel bemázolni Bartha emlékét, illetve az 1945 utáni magyar kormányok miért hallgatták el. Rendre szót kaptak mindazok, akiknek közük van az új életműsorozat megjelentetéséhez. Tőlünk távol élők... Harmatos Zoltán, a kiadó titkára lakitelki, és alapítványuk elsősorban nem irodalmi tevékenységgel jellemezhető, ám mégis úgy döntöttek, anyagi forrásai egy részét erre fordítják. Kása Csaba, a kiadás gondozója a kilencvenes években járt először Rugonfalván, és

jeles szülőttei közül Bartha hagyatékának népszerűbbé tételével éveket töltött el. Veres Sándor grafikus, tördelőszerkesztő három évig dolgozott a hat kötet reprint kiadásán... Barabás Csaba, a rugonfalvi közösség református lelkipásztora felemlítette, hogy Bartha írásaiban a gyermekkori élmények meg-megjelennek, és ebből a gondolatból kiindulva beszélt az ellenzéki politikusról. Végül az APNOÉ zenekar hangulatos előadásával és beszélgetésekkel zárult az esemény.

Törlesztőnk kell Bartha Miklóssal szemben, jelentette ki a lelkész, és éppen egy olyan alkalommal, amikor ennek a törlesztésnek újabb eseményénél tartunk. Dr. Botlik József kiemelte: még egyetemista tanítványai sem tudják, hogy Bartha Kazárföldön című, önálló riportsorozata az első magyar szociográfiai mű. Megtudtuk azt is, hogy már a tizenegyedik kiadást készítik elő!

Hogy Barthát elhallgatták, budapesti impozáns szobrárt lebontották a szocializmusban, annak az ő ellenzéki sége és szókimondásának kellemetlensége volt a fő oka. Képviselőként törődött a ruszinokkal, románokkal, székelyekkel. Tette, mit tennie kellett. Ennélfogva olyan ember volt, kinek igazságára többször kellene hivatkoznunk.